

ΤΡΑΓΩΔΙΕΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ

ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΩΣ

"Ένα τραγικώτατο επεισόδιο του Τρωϊκού πολέμου, που δεν το άναφέρει ο Όμηρος. Μία έχθρα που άρχιζει από την Ίθακη και τελειώνει σε μία άκρωριακή της Γροίας. Παλαμήδης και Όδυσσεύς. Τα τεχνάσματα του πανούργου βασιλέως της Ίθακής. Το Συμβούλιο των Άχαιών και η καταδίκη ενός άδωου. Πώς έθανάτωδη έ Παλαμήδης, κτλ. κτλ.

ΠΩΣ θά ξέρουν οι άναγνώστες μας για το Παλαμήδι, το ιστορικώτατο φρούδο του Ναυπλίου, έχουν γραφεί πολλά. Η σημαντικότερες ιστορικές έπιλογές έγραψαν έπάνω σ' αυτό και γύρω του σελίδες αίματος και φρίκης. Η Φοαγοκρατία, ή Ένετοκρατία, ή Τουρκοκρατία τó έλεγαν ένα από τα σημαντικότερα κίστρα τους, και ή Έλληνική Έπανόστασις με την έλωση του Παλαμήδιου, έκαμε μία από τις μεγαλειότερες έπιτυχίες του άπελευθερωτικού Άγώνος.

Άργότερα, στα χρόνια του Γεωργίου, το Παλαμήδι εζηρηματούθηκε ως φυλακή των βαρβαρικών καταδίκων και στο μικρό θροπέδιό του, Άλωνάκι, έγένθησαν ή κατωμπίσεις των κακογύγων. Σήμερα, φαίσιες δεν υπάρχουν εκεί πάλιν. Το φρούδο Παλαμήδι ενε έρημο, άκατοχίτη, σωηριό —ένως πένθιμος βράχος, που οι περατικοί από τ' Άνάκλι ξένοι τόν κριτάζουν με κάποιο άβαστο φόβο...

Άιτοι όμως ξέρουν σε τι όφειλει την όνομασία του ο ιστορικός αυτός βράχος. Άιστόν, την όνομασία του την όφειλει στον άρχαιο Έλληνα Παλαμήδι, ο όποιος —κατά τόν Όβίδιο— έπήρεσε τό άριστος από τούς Έλληνες. Θά διηγηθώμε με λίγα λόγια την ένδιαφέροντα ιστορία του :

Ο Παλαμήδης ήταν γυιός του θαλασσοπόρου Ναυπλίου —οικιστού της άρχαιότατης Πελοποννησιακής πόλεως— και της Κλυμένης, έγγονης τού Βασίλειου της Κορήτης Μένωρος. (Συμπεθερέον λοιπόν οι Άνακλιώτες με τούς Κορητικούς !)

Την έποχή που γεννήθηκε ο Παλαμήδης, ένας Θεσσαλικός Κένταυρος, ο Χείρων, εζηρημάτευε τρόπον τινά τούς παιδαγωγούς των παιδών των ήρώων. Δηλαδή οι πατεράδες τους έστειλαν τα παιδιά τους και ο Χείρων άνελάμβανε να τό μάθει, όχι μόνον ίππασία, άστρονομία, κλπ., αλλά και διάφορες έπιστημονικές γνώσεις, γιατί όρισμένους ο Χείρων ήταν ο σοφώτερος από όλους τούς κενταύρους, και σ' αυτόν έμαθήτευσαν ο Ηρακλής, ο Θησεύς, ο Πηληϊός και άλλοι διάσημοι ήρώες και ήμίθεοι της άρχαιότητος.

Φαίνεται όμως, ότι ο Παλαμήδης είχε δυνατή αντίληψη, ήταν τάλαντο έξαιρετικό, γιατί γρήγορα έπρόσφερε στη σοφία. Νέος άκόμα, άνάκλιτη τους διαφόρους πλανήτες, τούς άστερισμούς της Μεγάλης Άρκτου και τού Κινός. Αυτός έπέστησε τούς άρσους για να βλέπουν οι ναυτικοί και να μην παραθοτακίζονται. Πρώτος αυτός έχτισε τείχη γύρω από τις φρουριακές πόλεις, διαφώνησε τó στρατό και την έπιμελητεία του και έφέρθηκε στην στρατιωτική τάξη, πρό πάντων στον Τρωϊκό πόλεμο, στον όποιο έπαιξε σπουδαίο ρόλο. Έκει ο Παλαμήδης έπηρεξε ένα είδος όργανωτικής, διαφρέας τούς Άχαιούς σε λόγους.

Άλλά και γραμματικός υπήρξε ο Παλαμήδης. "Ως στην έποχή του, οι Έλληνες εζηρηματοποιούσαν τα λεγόμενα Φοινικικά γράμματα. Ο Παλαμήδης έφευρε τα δεκάξη γράμματα : Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ι, Κ, Λ, Μ, Ν, Ο, Π, Ρ, Σ, Τ και Υ. Στα 16 αυτά ο Κάδμος έπρόσθεσε άργότερα τρία : Φ, Χ, Ψ. Μετά τούτων ο Σμυρνιός έπρόσθεσε τα Η και Ω και ο Έπιαρχος τα Ζ, Ε και Ψ κ' έτσι έσυμπληρώθησαν τα 24 γράμματα του Έλληνικού Άλφαβήτου.

Ο Παλαμήδης κατά την έπιταχτή διάκριση του Τρωϊκού πολέμου, είχε έχθρο άδιδωκότη τόν πολυμήχανο Όδυσσεά, τόν τραγυυθμένο από τόν Όμηρο. Και ή αίτια της έχθρας τους άνάγεται σ' ένα περίεργο, προτρωϊκό επεισόδιο. Ίδου τί είχε συμβεί :

Όταν ο Άγαμέμνων έκήρυξε την κατά της Γροίας έκστρατεία, ο Όδυσσεύς ερώτησε τούς μάντιες και έμαθε ότι ο Τρωϊκός πόλεμος θά κρατήσει δόλοκληρα χρόνια, ότι θά σκοτωθώη κόσμος πολύς, ότι οι Έλληνες θά ύπερέσουν πολλά

βάσινα και όσοι ζήσουν θά γυρίσουν στα σπίτια τους σακατωμένοι. Άδια θλα δέν του άρεσαν καθόλου τού Όδυσσεύς και άπεράσισε να προσποιητή τόν τρελλό για ν' άποφύγη νά έκστρατευθή μαζί με τούς άλλους Έλληνες ήγεμόνας.

Άλλ' ο Παλαμήδης έκατάλαβε την πανουργία του Όδυσσεύς και άνέλαβε να τόν ξεσκεπάσει. Έπαιγε λοιπόν στην Ίθακή, διευθνθήν στο Παλάτι και βρήκε την Πηνελόπη να βυζαίνει τόν Τηλέμαχο.

— Πού ενε ο Όδυσσεύς ; την ερώτησε.

Και ή Πηνελόπη —που ήξερε όλες τις μανιούδες του άνδρός της— άνάντησε μσοκλιώνοντας :

— Άχ, τόν κακομοιρή! Τρελλάθηκε κ' όργώνει την άμμουδιά για να σπειρή άλάτι !...

— Πάμε να τόν βρούμε.

Έπήγαν σε μία έρημη άφορηαλιά. Ο Όδυσσεύς, σιωθωπός τάχα, σιωπηλός, είχε ζήσει στο άλτερι ένα βοδι κ' ένα γάδοιο και έκαιματενε την... άμμουδιά !

Ο Παλαμήδης έπηρε τότε από την άγκαλιά της Πηνελόπης τó βέροφος Τηλέμαχο και τόν έβαλε κατά γής, μπροστά από τó άλτερι. Ο Όδυσσεύς, άμα τó άλτερι έφτασε εκεί, έληρημόνησε την προσποιητή τρέλλα του και περιτρώιος έστρεψε τó άλτερι για να μην λυώση τó γυό του.

Έν τούτους, τó βωδι επήρθε λίγο τó ποδαράκι του παιδιού, γ' αυτό ο Τηλέμαχος έκούτισαμε κάπως σ' όλη του τη ζωή.

Τότε πεύ έπρόσφερε μπροστά κ' ο Παλαμήδης, κ' ο Όδυσσεύς άναγκάστηκε ν' άρήση την προσποίηση και να δηλώση ότι θά λάβη μέρος στην πανελληνια έκστρατεία. Τό φύσαγε όμως και δέν κούνησε. Δέν τόν έχόνευσε τόν Παλαμήδη και ζήτησε άφορη κ' τόν έκδικηθή.

"Έτσι, έφτασαν μπροστά στα τείχη της Γροίας μαζί με τούς άλλους Έλληνες ήγεμόνας. Ο Παλαμήδης και ο Όδυσσεύς δέν έμιλούνταν. Με τó άμοιβαίο μίσος τους, που όλοένα δυνάμυνε, δημιουργούσαν συχνά επεισόδια, τά όποια ο άρχηγός της έκστρατείας Άγαμέμνων, κατόρθωνε να τά καταραυθή. Τέλος, ο πολυμήχανος Ίθακήσιος επέτυχε να ξεφράνη φοβερή σκυρακντία εναντίον του έχθρου του και να τόν παραστήτη προδότη του άγώνος. Και ίδου πώς :

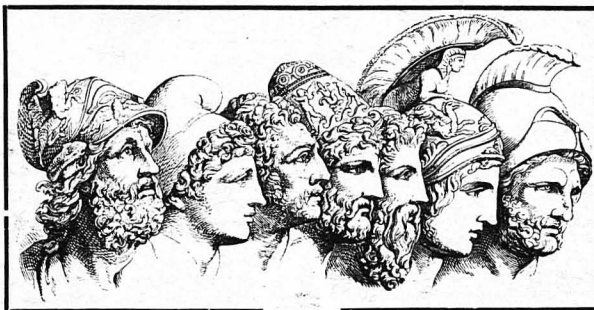
Μία μέρα, ο Όδυσσεύς πηγαίνει στη σκηνή τού άρχιστρατηγού και τó λέει :

— Ο Παλαμήδης ενε προδότης ! Τού έπιασα γράμμα. Νάτο !... Τού γράφε ο γυιός τού Φράμων, ο Πάρις, με τόν όποιο κάνει κρυφές συναντήσεις να μάς σφάδουν όλους έξαφνα κ'...

— Και πώς έφτασε τó γράμμα στα δικά σου χέρια ; ερώτησε ο Άγαμέμνων.

— Στη σημερινή μάχη, ένας επόδειος τοξότης, Φρούξ, έφριξε ένα βέλος με τó γράμμα αυτό δεμένο επάνω, έκαμε όμως λάθος, νομίζοντας ότι τó διευθνέει στις τάξεις του Παλαμήδι, ενώ στο μέρος έκεινο ήμουν εγώ με τούς άντρες μου. Διάβασε να δής τις συννευήσεις του. Ο Άγαμέμνων —που κατά βάθος δέν έσυμπαιθνε τόν Παλαμήδι, γιατί ήπαύεπε ότι τού ύπονομενει τη θέα του, για να τού πάρη την άρχηγία— δέν έδυσκολεύτηκε να πιστέψη την σκυρακντία. Έν τούτους, συνέστησε στον Όδυσσεά να μην προδοθί, επί τού παρόντος, σε τίποτε, αλλά να παρακολουθούν τις ενέργειες τού Παλαμήδι, για να τού βρούν πιστικώτερα ένοχοποιητικά στοιχεία.

"Υστερ' από λίγον καιρό, ο Όδυσσεύς παίρνει κατά μέρος έναν Τρωαδότη αιχμάλωτο και τού υπαγορεύει να γράψη στη γλώσσα του τάτου του, ένα γράμμα, τάχα στελεμένο από τόν Πρίαμο, γράμμα πολύ ένοχοποιητικό, όποιον ο βασιλεύς της Γροίας έγραψε στον Παλαμήδι, ότι τού στέλνει χροίματα. Έπειτα, ο Όδυσσεύς πήρε τó γράμμα και —σε μιάν ώρα που ο Παλαμήδης έλειπε— διευθνήθηκε στη σκηνή του, έσφαξε τόν ύπερήτη του που την εφύλαγε, μπήκε μέσα κ' έκρυψε στα ρούχα τού Παλαμήδι τó ψεύτικο γράμμα και σηματικη πιστικότητα χροσού. Έπειτα, άφου έξαφάνωσε τó πτώμα του ύπερήτη, έτρεξε στον Άγαμέμνων, τόν έστρώμασε και τόν κουβάλησε στη σκηνή τού Παλαμήδι, για να δή τά πεισι-

ΟΙ ΗΡΩΕΣ ΤΟΥ ΤΡΩΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ.—Ο Μεγάλας, ο Πάρις, ο Διομήδης, ο Όδυσσεύς, ο Νέστορ, ο Άχιλλεύς και ο Άγαμέμνων.

